

Diplomová práce: Bc. Andrea Šleichrtová, Sochařství krásného slohu ve Vratislavi, Ústav pro dějiny umění FF UK, Praha 2019

Autorka diplomové práce si vybrala a zpracovala složité a obtížné téma, které je v současném badatelském diskurzu velmi aktuální, a to i přesto, že tuto problematiku řeší dějiny umění již více než sto let. Jde o pravděpodobně první samostatné zpracování uměleckých a kulturně-historických vazeb v sochařství kolem roku 1400 mezi Vratislaví a Prahou (navazuje tak na práci Jana Klípy, věnovanou deskové malbě). Přístup k tomuto tématu je v dosavadní literatuře zatížen do určité míry nacionalisticky orientovanými přístupy, které ovlivňovaly a dosud ovlivňují postulování hypotéz o míře samostatnosti/závislosti slezského uměleckého centra ve vztahu k Praze během vlády Václava IV. Záměrem práce bylo pokusit se rozlišit mezi dochovanými sochařskými artefakty samotné importy z Prahy, díla ovlivněná pražskou produkcí a sochy vznikající v lokální slezské/vratislavské tradici (poznat genezi a podoby tzv. pražského vlivu). Šlo tak o první pokus diferencovat způsoby transferu ve společensky propojeném prostředí, který ovlivnila přítomnost duchovních, patronů či kameníků přicházejících z centra Českého království, Prahy.

K nelehkému úkolu přistoupila Bc. Andrea Šleichrtová velmi zodpovědně, vybavena širším rejstříkem pracovních metod, zahrnujícím nejen formálně-kritickou a srovnávací analýzu, sloužící k zařazení děl do konceptu vzniku a vývoje krásného slohu. V práci věnovala velkou pozornost konkrétním sochám v komplexní síti vztahů, zohledňujíc zejména sociokulturní a objednatelskou "připravenost" vratislavského prostředí, která hrála klíčovou roli v procesu přijímání či samostatného formování krásného slohu, středoevropské varianty internacionální gotiky. Mírně stranou autorčiny pozornosti zůstala náboženská a kultická role krásné madony a piety, související s objednatelskou intencí sledovaných děl. Naopak velmi důkladně se zabývala historickými souvislostmi, vazbami jednotlivých církevních institucí či přímo přítomnosti osob českého původu (duchovních i světských) kolem roku 1400 ve Vratislavi. Ty se mohly aktivně spolupodílet na transferu či výběru konkrétních idejí, intencí i samotných artefaktů. Pracovala přitom i s modelem vzniku uměleckého díla jako nástroje mocenské reprezentace.

Výběr artefaktů pro tuto diplomovou práci nebyl jednoduchý, s ohledem na vysoký počet dochovaných soch z doby kolem roku 1400 ve Vratislavi. Autorka uvádí, že výběr určila sama dosavadní literatura a že jde o díla, u kterých byla a je předpokládána jejich klíčová role v umělecko-historických konstrukcích krásného slohu a zároveň jejich silná vazba k Čechám (s. 2, 60). V logice výběru sehrál důležitou roli též materiál (kámen - vápenec) a příslušnost k vrcholné fázi krásného slohu. V jednom případě je zde učiněna, ne zcela logicky, výjimka (Pieta ve Svídnicí). Po dokončení práce se jeví tento výběr jako poměrně šťastný.

Práce je logicky a též prakticky rozdělena na dvě části. První je věnována kulturně-historickým souvislostem dějin Slezska a jeho připojení ke Koruně království českého, včetně zpracování kontaktů augustiniánských klášterů ve Slezsku, v Čechách a na Moravě a obecně duchovní a světské správy vratislavského knížectví. Tento široký společenský kontext vytváří rámec pro druhou část, která je umělecko-historická a věnuje se jak dějinám (vybraných) historiografických přístupů, tak přímo umělecké situaci ve Vratislavi ve druhé polovině 14. století. Zde autorka především resumuje a komentuje proměny badatelského diskurzu v názorech a přístupech konkrétních badatelů, jak z českého a polského, tak i širěji středoevropského prostředí. I když je leckde takovéto komentování jistě reduktivní (čemuž se ostatně nebylo možné vyhnout s ohledem na formát diplomové práce), je

sumář přehledný a ukazuje komplikovanost kritického hodnocení vlivu českého (pražského) prostředí na rozvoj krásného slohu ve Slezsku v závěru 14. století (a nízkou míru reflexe u konkrétních badatelů). Zejména v části věnované charakteristice vratislavské výtvarné tradice prokazuje autorka jistotu v obsáhnutí složité problematiky, ovšem bez zapojení vlastních badatelských závěrů, které by osvětlovaly možnosti vzniku krásného slohu přímo ve Vratislavi.

Klíčový oddíl tvoří katalog šesti monograficky zpracovaných sochařských děl. Jejich zpracování je vedeno logicky od důkladné formální analýzy, přehledného komentování veškerých badatelských hodnocení včetně srovnávacích analýz, až po autorčin vlastní badatelský vklad a hodnocení. Svě hypotézy věcně argumentuje; za velmi zdařilou považuji kapitolu věnovanou Vratislavské madoně (s. 79), kterou inovativně vztahuje k Madoně třeboňské a posouvá tak její hodnocení. Autorka zde projevila nejen svůj badatelský talent, ale i zkušenost a erudici. Bohužel v závěru práce, rozsahem omezeném (pět stran), pouze resumuje výsledky a nepouští se do interpretací či hypotéz a nestaví svůj vlastní koncept vzniku krásného slohu ve Vratislavi. Uvědomuje si totiž, že bez možnosti ověření hypotéz materiálovou analýzou mohou být její hodnocení pouze předběžná.

Práci lze vytknout, kromě nižší míry používání ikonografické metody, i nedůslednou jazykovou redakci. V práci je celá řada překlepů, gramatických chyb a nedůsledností v poznámkovém aparátu (chybí např. pozn. č. 19). Jenom snad nepozorností je způsoben rozdíl v názvu diplomové práce uvedeném na obálce a na titulním listu.

Přes tyto výtky považuji diplomovou práci Andrey Šleichrtové za velmi zdařilý výkon již zkušené badatelky, ovládající jak složitější kontextuální metodické přístupy současné medievistiky, tak důkladnou stylově-kritickou analýzu. Diplomantka tím zúročila stipendium, udělené pro studium vratislavského sochařství Centrem pro studium středověku při FF UK (Progres Q 7).

Poznámky k práci a k diskuzi:

- Autorem konceptu výstavní prezentace a katalogu v Kolíně n. Rýnem roku 1978 byl Anton Legner, nikoliv čeští badatelé (A. Kutal, J. Homolka).
- Publikace vydaná v Grazu v roce 1991 je sborníkem mezinárodní konference a není tak uceleným konceptem umění krásného slohu, ale spíše ukazuje jednotlivé facety problematiky očima vyzvaných účastníků.
- Teze, že ve Vratislavi pracovala pouze dílna Mistra Apoštolů od sv. Matěje, je jistě málo pravděpodobná, naopak by bylo logičtější, že jde o určitou stylovou linii, která byla aktuální pro více dílenských prostředí.

Diplomovou práci Bc. Andrey Šleichrtové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

V Praze dne 5. 9. 2019

doc. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D., vedoucí diplomové práce